Aan de leden van de auditcommissie
van de gemeente Druten
Heuvel 1
6651 DA DRUTEN

Datum
7 juni 2021

Ons kenmerk
2020-WS-300046.701

Onderwerp
Concept Accountantsverslag 2020

Geachte leden van de auditcommissie,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2020. Dit verslag bevat de belangrijkste uitkomsten van onze werkzaamheden, waarvan wij vinden dat die voor u relevant zijn voor een goed begrip van de jaarrekening 2020, en voor het beoordelen van de financiële positie van uw gemeente.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2020 gecontroleerd.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van de gemeente Druten.

Wij bespreken deze rapportage tijdens de bijeenkomst op 14 juni 2021 met uw auditcommissie en zullen eventuele vragen die er zijn, beantwoorden. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden. Het verslag van bevindingen is, zoals hiervoor reeds verwoord, bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2020. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole

Wij bedanken de medewerkers van de Werkorganisatie Druten Wijchen voor de prettige samenwerking en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Hoogachtend,

Astrium Overheidsaccountants B.V.

Drs. D.J. Han RA

Astrium Overheidsaccountants B.V.
Edelgasstraat 57, 2718 SX Zoetermeer
www.astrium.nl

Tel: (079) 36 23 613
Fax: (079) 361 57 77
info@astrium.nl

IBAN NL10RABO0322622360
BTW nr. NL810591625B01
KVK: 34168056

Accountantsverslag

Gemeente Druten – Boekjaar 2020

1. Inleiding

In het kader van de door de raad aan ons verstrekte opdracht voor de controle van de jaarrekening 2020 van de gemeente Druten brengen wij u hierbij verslag uit van onze belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze eindejaars controlewerkzaamheden die wij onlangs hebben uitgevoerd.

Dit accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2020. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

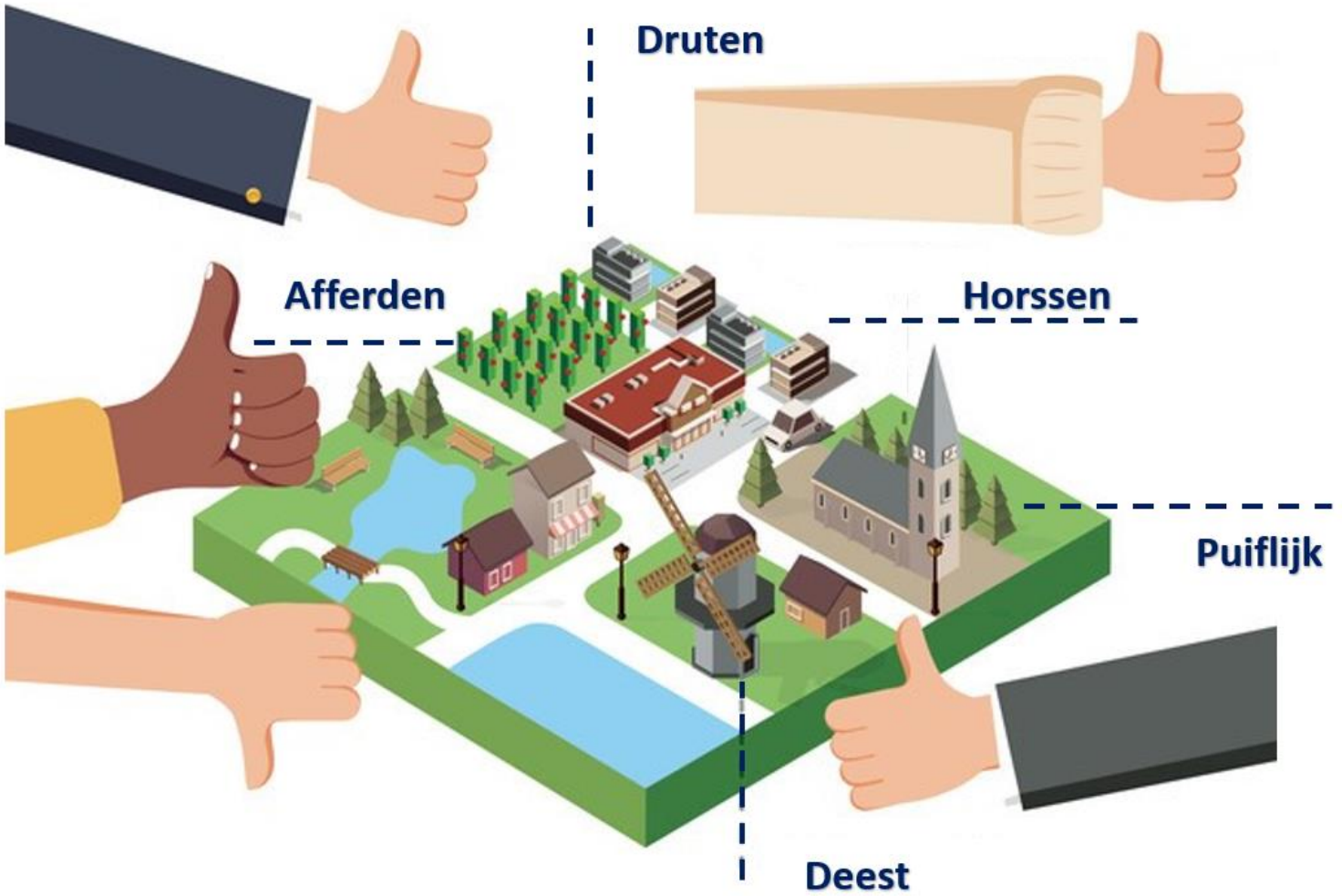
Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van de gemeente Druten.

Onze werkzaamheden zijn erop gericht een oordeel te kunnen geven over de jaarrekening 2020 van de gemeente Druten en niet primair op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie.
De bevindingen in deze brief zijn daarom beperkt tot de punten die voortvloeien uit de controle van de jaarrekening.

Wij bespreken deze rapportage tijdens de bijeenkomst op 14 juni 2021 met uw auditcommissie en beantwoorden eventuele vragen die er zijn naar aanleiding van dit verslag.

Het accountantsverslag is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 1	Inleiding
Hoofdstuk 2	Kernpunten van de controle
Hoofdstuk 3	Analyse vermogen en resultaat
Hoofdstuk 4	Grondexploitaties
Hoofdstuk 5	Voorzieningen
Hoofdstuk6	Decentralisaties overheid
Hoofdstuk 7	Interne beheersing en automatisering
Hoofdstuk 8	Rechtmatigheid
Hoofdstuk 9	Impact Covid-19 op de jaarrekening
Hoofdstuk 10	Overige bevindingen (jaarrekeningcontrole 2020)
Bijlagen:	
A.	Niet-gecorrigeerde controleverschillen
B.	Onafhankelijkheidsbevestiging en overige dienstverlening

2. Kernpunten van de controle

2. Kernpunten van de controle

2.1 Controleverklaring	De jaarrekeningcontrole is uitgevoerd zoals overeengekomen in de opdrachtbevestiging. In het najaar van 2020 hebben wij de interimcontrole verricht, die gericht is op de processen binnen de gemeente. De interimcontrole is afgesloten met een separate managementletter voor het college en een boardletter voor de gemeenteraad die op 9 februari 2021 is besproken met de auditcommissie. De controle in het voorjaar 2021 is gericht op het uitbrengen van een oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2020 van de gemeente Druten. Wij zijn voornemens om een goedkeurende controleverklaring af te geven bij de jaarrekening voor zowel de getrouwheid als rechtmatigheid, na de bespreking met de auditcommissie op 14 juni 2021.
2.2 Reikwijdte van de controle	Met de opdrachtbevestiging heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2020. De reikwijdte van onze controle staat hierin omschreven. Er is gedurende het verloop van de controle over 2020 op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Tijdens de uitvoering hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2020 voldoende voor de doelstelling van onze controle.
2.3 Grondslagen	De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek naar de toepassing van de juistheid van de grondslagen in de jaarrekening. Naar onze mening zijn de door het bestuur gekozen waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen aanvaardbaar, conform wet- en regelgeving en consistent toegepast. In het boekjaar 2020 zijn geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van de belangrijkste verslaggevingsgrondslagen uit het BBV.
2.4 Onafhankelijkheid	▪ Astrium Overheidsaccountants B.V. (hierna: Astrium) is onafhankelijk van de gemeente Druten en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels en het beleid ten aanzien van onafhankelijkheid. ▪ Ons zijn geen relaties bekend tussen Astrium en de gemeente Druten, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bijlage B bevat een nadere uiteenzetting van onze onafhankelijkheid.

2.5 Schattingen

Schattingen op basis waarvan een aantal jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld. Wij hebben vastgesteld dat de schattingen en veronderstellingen aanvaardbaar zijn in het kader van de jaarrekening als geheel.

2.6 Goedkeurings- en rapporterings-tolerantie

De materialiteit die wij hebben gehanteerd bij de planning en uitvoering van de jaarrekeningcontrole 2020 bedraagt € 513.000 (2019: € 499.000). Deze materialiteit vloeit voort uit de wettelijk voorgeschreven (minimum)vereisten, zoals opgenomen in het Bado.

In de controleverordening van de gemeente Druten is geen bedrag opgenomen voor de hoogte van de rapportagetolerantie. Wij hanteren conform voorgaand jaar een bedrag van € 25.000.

Goedkeuringstoleranties		
Fouten	1% van de totale lasten	€ 513.000 (2019: € 499.000)
Onzekerheden	3% van de totale lasten	€ 1.539.000 (2019: € 1.497.000)
Rapporteringstoleranties		
Fouten		groter dan € 25.000
Onzekerheden		groter dan € 25.000
Realisatie fouten en onzekerheden ***Zie bijlage A van deze rapportage***	**Getrouwheid**	**Rechtmatigheid**
Fouten	€ 0 (2019: € 221.000)	€ 192.000 (2019: € 221.000)
Onzekerheden	€ 93.400 (2019: € 865.000)	€ 93.400 (2019: € 865.000)

De totale omvang van de fouten is lager dan de tolerantie van 1% van de totale lasten (€ 513.000) en heeft derhalve geen gevolgen voor de strekking van onze controleverklaring. De totale omvang van de onzekerheden is lager dan de tolerantie van 3% van de totale lasten (€ 1.539.000) en heeft derhalve geen gevolgen voor de strekking van onze controleverklaring. Voor een nadere toelichting op fouten en onzekerheden verwijzen wij naar bijlage A.

2.7 Analyse vermogen en resultaat

Het gerealiseerd resultaat (inclusief de mutaties in de reserves) bedraagt circa € 914.000 positief versus een begroot resultaat (na begrotingswijzigingen) van € 916.000 positief. In hoofdstuk 3 gaan wij nader in op het resultaat en de ontwikkeling van het (weerstands)vermogen. In de jaarrekening (paragraaf 3.2 – Overzicht baten en lasten inclusief toelichting) heeft het college de belangrijkste afwijkingen tussen de gerealiseerde baten en lasten en de begrote baten en lasten toegelicht.

2.8 Grondexploitaties

De gemeente Druten heeft de exploitatieberekeningen van de grondexploitaties ten behoeve van de jaarrekening 2020 geactualiseerd. Wij hebben vastgesteld of de uitgangspunten aanvaardbaar zijn. De waarde van de balanspost voorraden ultimo 2020 bedraagt € 3,8 miljoen (na aftrek van getroffen verliesvoorzieningen). De boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden is als volgt opgebouwd:

Grondexploitaties (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 01.01.2020	Saldo van gerealiseerde kosten en opbrengsten	Genomen verlies/ storting voorziening	Genomen winst / vrijval voorziening	Boekwaarde 31.12.2020
Industrieterrein Westerhout Zuid	4.147	-470	-	8	3.685
De Smid	199	-335	-	136	-
Deest – Zuid	294	-119	-54	-	121
Puiflijk Tabaksveld	21	-94	-	142	70
Pas van Afferden	-211	97	-	48	-66
Totaal	**4.450**	**-921**	**-54**	**334**	**3.810**

Onze conclusie is dat wij kunnen instemmen met de schattingen die door het college zijn gemaakt bij de actualisatie van de complexen en daarmee ook met de uitkomsten van deze actualisatie. In hoofdstuk 4 gaan wij nader in op de controle alsmede de uitkomsten daarvan inzake de grondexploitaties.

2.9 Voorzieningen

Wij hebben gecontroleerd of de voorzieningen van de gemeente Druten toereikend zijn. Daarbij hebben we specifiek beoordeeld of de gevormde voorzieningen voldoen aan de eisen en voorwaarden van het BBV. Overigens geldt dat altijd voldoende onderbouwing aanwezig dient te zijn alvorens een voorziening gevormd mag worden.

	Wij hebben geconstateerd dat de ‘formele’ beleids- of onderhoudsplannen up-to-date zijn. Daarnaast is binnen de gemeente voldoende aandacht om te waarborgen dat de verwachte kosten / verplichtingen van het onderhoud continu worden geactualiseerd. In hoofdstuk 5 gaan wij nader in op de controle van de voorzieningen.
2.10 Sociaal Domein	***Kosten Jeugdwet en Wmo*** Voor de kosten van de Jeugdwet en Wmo steunt de gemeente Druten op de controleverklaringen en financiële productieverantwoordingen van zorgaanbieders. De gemeente Druten heeft de totale kosten inzake de PGB-budgetten gebaseerd op de schatting van de (accountant van) SVB. Evenals vorig jaar heeft geen sluitende controle op de levering van de zorg plaatsgevonden door de SVB. Hierdoor ontstaat voor de gemeente Druten een inzake de kosten Jeugdwet en de Wmo in eerste instantie een onzekerheid van respectievelijk € 48.000 en € 164.000. Om deze beide onzekerheden weg te nemen zijn (intern) aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd (steekproeven). Hieruit hebben wij voldoende controlezekerheid verkregen, zodat beide onzekerheden niet meegenomen hoeven te worden in de foutenevaluatie. Voor zorgaanbieders die zijn gecontracteerd via het ROB, heeft het ROB afspraken gemaakt met de zorgaanbieders over het aanleveren van controleverklaringen bij de productieverantwoordingen. Daarbij zijn regionale afspraken gemaakt waaronder ook een ondergrens voor het aanleveren van controleverklaringen van de accountants van de zorgaanbieders. Als gevolg van deze ondergrens resteert initieel een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering. De gemeente Druten heeft tijdig actie ondernomen door zelf steekproeven uit te voeren om prestatielevering vast te kunnen stellen. Daarmee is de onzekerheid teruggebracht tot € 93.400 (2019: € 865.000) en is sprake van een significante verbetering ten opzichte van voorgaand jaar, welke een direct gevolg is van de inspanningen van uw (interne) organisatie. De resterende onzekerheid betreft hoofdzakelijk afrekeningen voor de Jeugdzorg over voorgaande jaren. In 2020 is gedurende de lockdown zorg doorbetaald aan zorgaanbieders die niet of mogelijk alternatief is geleverd. De totale omvang van deze betaalde vergoedingen over 2020 bedraagt € 72.000. Wij hebben vastgesteld dat sprake is van finale overeenstemming met de zorgaanbieders. Daarmee worden deze uitgaven niet als onzekerheid aangemerkt.

2.11 Impact Covid-19	De gemeente Druten heeft ervoor gekozen om geen separate paragraaf Covid-19 op te nemen in de jaarrekening. In de jaarrekening 2020 van de gemeente is op diverse onderdelen een toelichting opgenomen op de impact van Covid-19. De gemeente heeft in de paragraaf weerstandsvermogen wel een risicoparagraaf opgenomen met daarin een analyse van de belangrijkste risico's op taakveldniveau als gevolg van Covid-19. Wij concluderen dat de huidige wijze van toelichten voldoet aan de vereisten zoals voorgeschreven door de commissie BBV en de BADO 'Notitie effecten en risico's voor decentrale overheden vertaald naar de jaarrekening 2020' van 26 februari 2021. Wij hebben een nadere onderbouwing ten aanzien van de impact van Covid-19 opgenomen in hoofdstuk 9.

3. Analyse vermogen en resultaat

3. Analyse vermogen en resultaat

3.1 Eigen vermogen

Het BBV kent een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling (het gerealiseerde saldo van baten en lasten) en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen.
De gemeente mag geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen muteren. Om het resultaat van de jaarrekening goed te kunnen begrijpen, is het van belang dat u inzicht heeft in wat het effect op de reserves van uw gemeente is geweest (x € 1.000).

Verloopoverzicht van de reserves	**(x € 1.000)**
Eigen vermogen per 1 januari 2020	**16.667**
De totale baten (inclusief onttrekkingen aan reserves) van uw gemeente over 2020 bedragen:	52.227
De totale lasten (inclusief dotaties aan reserves) van uw gemeente over 2020 bedragen:	51.313
Het resultaat bedraagt dan (saldo baten en lasten programma's inclusief reservemutaties):	**914**
In 2020 heeft u voor diverse zaken besloten gelden te reserveren. Deze gelden zijn in de reserves gestort:	2.581
Tevens hebt u besloten tot het dekken van diverse uitgaven uit de reserves. Over 2020 betreft dit:	2.425
Per saldo gedurende het jaar gelden gestort (minder onttrokken aan de reserves dan er in gestort):	**156**
Eigen vermogen per 31 december 2020	**17.737**

3.2 Financiële positie

Inclusief het onverdeelde resultaat 2020 bedraagt het eigen vermogen van de gemeente per ultimo 2020 € 17,7 miljoen. Ten opzichte van het jaar 2019 is sprake van een toename van € 1,1 miljoen. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door een positief resultaat inclusief reservemutaties over het verslagjaar 2020 vanwege minder uitgaven op de programma's Verkeer en vervoer en Sociaal domein dan waarmee rekening was gehouden in de gewijzigde begroting. Voor een nadere onderbouwing hiervan verwijzen wij u naar de toelichting op het eigen vermogen in de jaarrekening 2020 (pagina 87) en de bijlage met de toelichting op de reserves en voorzieningen (pagina 147 en 148).

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Ultimo 2020 bedraagt dit solvabiliteitspercentage 25% (2019: 24%) waarmee sprake is van een geringe stijging van de solvabiliteit. Met de huidige omvang van de solvabiliteit wordt de minimale norm van 20% van de VNG gehaald. In de financiële verordening zijn geen bandbreedtes ten aanzien van de solvabiliteit van uw gemeente.

De netto schuldquote bedraagt 75% (2019: 86%). De ratio geeft aan in hoeverre de schulden meer bedragen dan de jaarlijkse inkomsten. De netto schuldquote is afgenomen in 2020 ten opzichte van 2019 en daarmee is de financiële positie van de gemeente op dit onderdeel verbeterd. Wij stellen vast dat ruim wordt voldaan aan de gehanteerde norm van 130% van de VNG en daarmee als een laag risico wordt onderkend. Er is derhalve sprake van een laag risicoprofiel voor de netto schuldquote.

3.3 Weerstands-vermogen

Ten einde een oordeel te geven over de financiële positie van de gemeente dienen naast het eigen vermogen ook de risico's zoals opgenomen in de risicoparagraaf te worden betrokken. In de jaarrekening zijn de risico's weergegeven in paragraaf 2.2 Weerstandvermogen. Evenals voorgaande jaren worden de risico's periodiek geactualiseerd zodat een actueel inzicht bestaat in de risico's. In de jaarrekening 2020 is de actuele stand van zaken ten aanzien van de risico's opgenomen en laat zich als volgt samenvatten:

	2020	2019
Weerstandscapaciteit	€ 16.380.000	€ 15.149.000
Risico's	€ 2.587.000	€ 2.768.000
Ruimte	€ 13.793.000	€ 12.381.000
Weerstandsvermogen (ratio)	6,3	5,5

De totale maximale omvang van alle risico's gezamenlijk bedraagt, op het moment dat deze zich tegelijkertijd zouden voordoen en geheel financieel tot uitdrukking zouden komen, op basis van inschatting € 12.042.000. Ook op dat moment is de gemeente nog voldoende in staat om deze risico's op te kunnen vangen vanuit de beschikbare weerstandscapaciteit. Onderstaand verloop laat zien dat de gemeente de afgelopen jaren een significante verbetering heeft weten te bewerkstelligen ten aanzien van de ratio weerstandsvermogen. Daarmee is de gemeente goed in staat om potentiële risico's te kunnen opvangen vanuit de vrije reserves.

	2020	2019	2018	2017
Weerstandsvermogen (ratio)	6,3	5,5	4,2	2,8

	Uit de totale risico inschatting blijkt niet eenduidig welke bedragen een incidenteel dan wel structureel karakter hebben. Wij adviseren u om voor het jaar 2021 een analyse te maken welk gedeelte van de totale risico inschatting een incidenteel dan wel een structureel karakter heeft.
3.4 Conclusie financiële positie	De gemeente Druten beschikt over een toereikende financiële positie en is in staat om toekomstige tegenvallers op te vangen zonder daarmee direct concessies te hoeven doen aan het nagestreefde niveau van dienstverlening.

4. Grondexploitaties

4. Grondexploitaties

4.1 Samenvatting	Wij hebben de grondexploitaties 2020 beoordeeld en onze bevindingen zijn in deze paragraaf opgenomen. Samenvattend concluderen wij: 1) De gemeente Druten heeft voor alle BIE (bouwgronden in exploitatie) een individueel en geactualiseerd exploitatieplan ten behoeve van de jaarrekening 2020 opgesteld; 2) In 2020 is de totale waarde van de grondexploitatie afgenomen van € 4,4 miljoen positief naar € 3,8 miljoen. Deze afname wordt veroorzaakt door grondverkopen (€ 1,2 miljoen), investeringen (€ 0,3 miljoen), vrijval van voorzieningen voor verliesgevende projecten als gevolg van het afsluiten van het project Druten Smid (€ 0,1 miljoen) en actualisaties van de verliesvoorzieningen in 2020 (€ 0,2 miljoen). 3) Het risicoprofiel is vergelijkbaar met voorgaand boekjaar; 4) In het boekjaar 2020 is het project Druten Smid formeel afgesloten en is de voorziening vrijgevallen voor een bedrag van € 135.000. 5) In het boekjaar 2020 is de voorziening voor het project Puiflijk Tabaksveld significant positief bijgesteld voor een bedrag van € 143.000. Dit is het gevolg van een actualisatie van de prognose als gevolg van een hogere opbrengst van grondverkopen. De uiteindelijke hoogte van de voorziening is berekend conform de bepalingen in het BBV.
4.2 Gehanteerde parameters	De gehanteerde kosten- en opbrengsteninflatie zijn door u ontleend aan en uitgewerkt in de Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) 2020 van de gemeente Druten. De gehanteerde parameters zijn gebruikelijk en overeenkomstig de publicatie van een extern planeconomisch bureau en consistent toegepast. Tijdens de controle over het boekjaar 2020 heeft dit niet tot bijzonderheden of aanpassingen geleid. De rekenrente is gebaseerd op het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningportefeuille op basis van de verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen en wordt daarmee op een consistente wijze berekend. De gehanteerde rente bedraagt 0,88% en is gebaseerd op de vreemd vermogenspositie volgens de definitieve jaarrekening voorgaand jaar. Hiermee voldoet de gemeente Druten aan de uitgangspunten zoals gesteld in de BBV-notitie. Wij zijn van mening dat de projectbegrotingen zijn gebaseerd op valide uitgangspunten en dat de stijging van de opbrengsten relatief voorzichtig is ingeschat.

4.3 Voorzieningen grondexploitaties	Conform de voorschriften van de commissie BBV wordt jaarlijks bepaald of sprake is van een verwacht verlies en daarmee rekening moet worden gehouden met een voorziening voor verwachte verliezen. We hebben geconstateerd dat voor alle complexen een bijstelling heeft plaatsgevonden van de voorziening voor verwachte verliezen. Op basis van een actualisatie van de MPG is op een juiste wijze de voorziening opnieuw bepaald en aangepast.

5. Voorzieningen

5. Voorzieningen

5.1 Voorzieningen - algemeen	Wij hebben gecontroleerd of de voorzieningen van de gemeente Druten toereikend zijn. Daarbij hebben we specifiek beoordeeld of de gevormde voorzieningen voldoen aan de eisen en voorwaarden van het BBV. In artikel 44 van het BBV is opgenomen dat voorzieningen (alleen) gevormd moeten worden voor: 1. Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten. 2. Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. 3. Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren. 4. Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Overigens geldt dat altijd voldoende onderbouwing aanwezig dient te zijn alvorens een voorziening gevormd mag worden. Enkele voorzieningen lichten wij in de volgende parafen toe, vanwege gewijzigde uitgangspunten, de grootte van de voorziening of vanwege de bijzondere situatie. In de jaarrekening wordt, conform voorgaand jaar, een verloopoverzicht opgenomen van alle voorzieningen, waaronder ook de voorzieningen op debiteuren en grondexploitaties. Dit betreft echter uitsluitend een aanvullende toelichting en in de balans worden alleen voorzieningen opgenomen die ook op de passivazijde van de balans thuishoren. Conclusie: Uit onze controlewerkzaamheden zijn geen bijzonderheden gebleken ten aanzien van de voorzieningen in de jaarrekening waardoor de voorzieningen door ons toereikend worden geacht.
5.2 Onderhouds-voorzieningen	Voorzieningen groot onderhoud Lasten van groot onderhoud kunnen in het jaar van ontstaan ten laste van een vooraf gevormde voorziening worden gebracht (artikel 44 lid 1c BBV). Een dergelijke voorziening wordt door de raad gevormd, op grond van de financiële verordening artikel 212 Gemeentewet, om de lasten groot onderhoud over meerdere begrotingsjaren te egaliseren.

	Binnen de gemeente Druten zijn voorzieningen gevormd voor het groot onderhoud aan gebouwen, de Uivermeertjes en voor gymmaterialen. Wij hebben geconstateerd dat de 'formele' beheerplannen voor het boekjaar 2020 nog toereikend zijn. Het beheerplan mag volgens de notitie materiële vaste activa van de BBV (d.d. januari 2020) maximaal vijf jaar oud zijn. De gemeente voldoet met uitzondering van de Uivermeertjes aan deze 'formele' eis voor het vormen van de voorziening voor groot onderhoud voor 2020. Wij adviseren u om het onderhoudsplan voor de Uivermeertjes in 2021 te actualiseren. Dit plan is door de gemeente toereikend geactualiseerd. Daarnaast is binnen de gemeente voldoende aandacht voor het groot onderhoud van alle gebouwen van de gemeente en worden de verwachte kosten / verplichtingen van het onderhoud continu geactualiseerd. Cijfermatig wordt de voorziening derhalve berekend conform de actuele cijfers. Op basis van verwachte onderhoudsuitgaven is sprake van een jaarlijks toereikende dotatie aan de onderhoudsvoorzieningen.
5.3 Voorziening riolering	<u>Voorzieningen riolering</u> De gemeente heeft geen voorziening ter dekking van toekomstige kosten voor riolering opgenomen in de jaarrekening. De gemeente heeft een bestemmingsreserve (egalisatie) riolering opgenomen en deze verwerkingswijze is in overeenstemming met de notitie riolering die is uitgegeven door de Commissie BBV in november 2014.
5.4 Voorziening pensioen wethouders	<u>Voorziening pensioen wethouders</u> Deze voorziening heeft per ultimo 2020 een stand van € 2.998.000. Aan de pensioenvoorziening wethouders liggen actuariële berekeningen ten grondslag. Deze zijn gemaakt door VISMA | Idella en ASR. Bij het opstellen van de berekeningen gebruikt VISMA | Idella en ASR de volgende parameters: Berekeningsdatum: 31 december 2020 Rekenrente: 0,082% Sterftetabel: GBM/GBV 2013/2018 Leeftijdsterugstelling: Man: 5 jaar, Vrouw: 1 jaar

	De berekeningsdatum en gebruikte rekenrente zijn in lijn met de van toepassing zijnde verslaggevingsrichtlijnen. Ten aanzien van de gebruikte sterftetabel is de meest recente tabel gehanteerd. In 2020 heeft een dotatie plaatsgevonden van € 149.000 in de jaarrekening in verband met actualisatie van de pensioenverplichting, waarbij rekening is gehouden met een verlaging van de rekenrente. Deze dotatie is noodzakelijk om te waarborgen dat het toekomstig doelvermogen op het moment van uitbetaling van pensioen beschikbaar is.

6. Decentralisaties overheid

6. Decentralisaties overheid

6.1 Sociaal domein - Algemeen	Het college van de gemeente Druten is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening. Voor het sociaal domein is de gemeente echter afhankelijk van diverse partijen, zoals de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en tal van zorgaanbieders. Om verantwoording af te kunnen leggen over de lasten die samenhangen met het sociaal domein is de gemeente daarom afhankelijk van het verkrijgen van betrouwbare verantwoordingsinformatie van deze partijen. Dit uit zich in de bevindingen in de volgende paragrafen.
6.2 Sociaal domein – Kosten Jeugdwet	**Kosten Jeugdwet** Voor de kosten Jeugdwet steunt de gemeente Druten enerzijds op de controleverklaringen en financiële productieverantwoordingen van zorgaanbieders. Hierbij maakt de gemeente in hoge mate gebruik van de aangeleverde documentatie vanuit het Regionaal Ondersteuningsbureau Rijk van Nijmegen (ROB) dat verantwoordelijk is voor de tijdige aanlevering door zorgaanbieders van de benodigde informatie. De gemeente heeft in 2020 ook zelfstandig een steekproef gedaan voor de aanbieders waar op voorhand al geen goedkeurende controleverklaring werd verwacht. Met deze steekproef heeft de gemeente zelfstandig zekerheid verkregen over prestatielevering van de zorg en is de onzekerheid significant verminderd ten opzichte van voorgaand jaar. Uiteindelijk resteert een onzekerheid van € 93.400. Dit betreft door zorgaanbieders gedeclareerde zorg waar sprake is van een afwijkende strekking van de controleverklaring (niet goedkeurend). Dit bedrag is als onzekerheid meegenomen in onze foutenevaluatie (zie bijlage A). De gemeente Druten heeft de totale kosten inzake de PGB-budgetten gebaseerd op de schatting van de (accountant van) SVB. Evenals vorig jaar heeft geen sluitende controle op de levering van de zorg plaatsgevonden door de SVB. Hierdoor ontstaat voor de gemeente Druten inzake de kosten Jeugdwet initieel een onzekerheid van € 48.000. Om de onzekerheden inzake het PGB te ondervangen zijn aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. Hieruit hebben wij voldoende controlezekerheid verkregen, zodat de onzekerheden niet meegenomen hoeven te worden in de foutenevaluatie.
6.3 Sociaal domein – Kosten WMO	**Kosten Wmo** Inzake de kosten Wmo steunt de gemeente Druten op de controleverklaringen en financiële productieverantwoordingen van zorgaanbieders. Inzake de kosten vanuit de Wmo kon een bedrag van € 237.000 niet onderbouwd worden met ontvangen controleverklaringen en financiële productieverantwoordingen. De gemeente heeft in 2020 een aanvullende steekproef gedaan voor de aanbieders waar op voorhand al geen goedkeurende controleverklaring werd verwacht. Met

	deze aanvullende steekproef is alsnog voldoende zekerheid verkregen over prestatielevering van de zorg en is de onzekerheid hiermee significant teruggebracht. Uiteindelijk is met de aanvullende werkzaamheden door de gemeente de onzekerheid tot nihil teruggebracht. De gemeente Druten heeft de totale kosten inzake de PGB-budgetten gebaseerd op de schatting van de (accountant van) SVB. Evenals vorig jaar heeft geen sluitende controle op de levering van de zorg plaatsgevonden door de SVB. Hierdoor ontstaat voor de gemeente Druten een inzake de kosten Wmo in eerste instantie een onzekerheid van € 164.000. Om deze onzekerheden inzake het PGB te ondervangen zijn aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. Hieruit hebben wij voldoende controlezekerheid verkregen, zodat de onzekerheden niet meegenomen hoeven te worden in de foutenevaluatie.
6.4 Actuele ontwikkelingen	Bij het opstellen van dit accountantsverslag is recent een besluit gekomen na het overleg tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Rijk. Uitkomst van dit overleg is dat de Nederlandse gemeenten in 2022 naar verwachting eenmalig gezamenlijk voor een bedrag van € 1,3 miljard gecompenseerd gaan worden. Overigens was de inzet van onderhandeling een ingeschat tekort van € 1,9 miljard. Daarnaast is de verwachting dat in de jaren 2021 en 2022 de effecten van Covid-19 zichtbaar worden in met name de Jeugdzorg. Mede als gevolg van Covid-19 heeft zorg tijdelijk stilgelegen en is landelijk de verwachting dat het aantal zorgtrajecten de komende jaren gaan toenemen. Wij adviseren u deze ontwikkelingen de komende tijd actief te blijven volgen en tijdig (financiële) maatregelen en aanpassingen te treffen. Uiteraard mag u van ons verwachten dat ook wij dit actief monitoren en onze kennis en ervaring op dit onderdeel met de organisatie delen.
6.5 Omzet compensatie zorgaanbieders	De gemeente Druten heeft met een aantal zorgaanbieders afspraken gemaakt omtrent compensatie van omzet ten tijde van de intelligente lockdown in het voorjaar 2020. De zorgaanbieders konden op dat moment geen of anders alternatieve zorg leveren aan cliënten. Conform landelijke besluitvorming heeft de gemeente Druten de zorgaanbieders gecompenseerd voor omzetverlies. De totale impact hiervan bedraagt voor 2020 € 72.000. Met deze zorgaanbieders is door het ROB tijdig finale kwijting overeengekomen en resteert dan ook geen onzekerheid ten aanzien van prestatielevering.

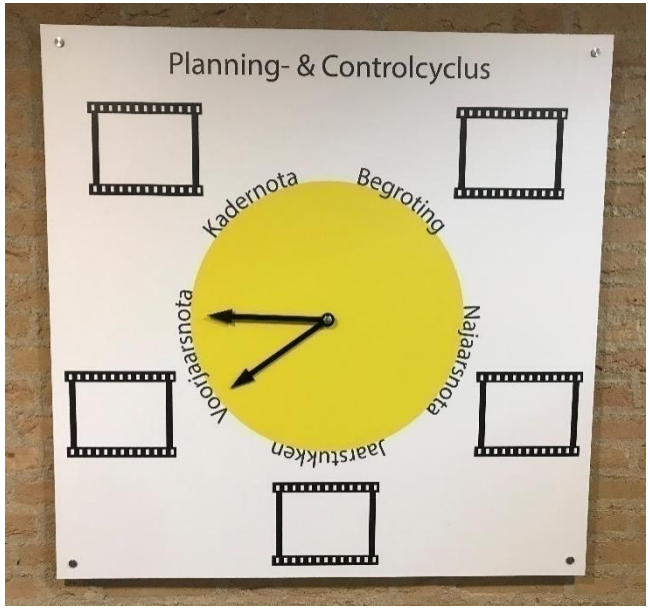

7. Interne beheersing en automatisering

7. Interne beheersing en automatisering

7.1 Samenvatting bevindingen managementletter 2020

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in september 2020 een interimcontrole uitgevoerd. Deze interimcontrole is primair gericht op de bedrijfsvoering binnen de gemeente met name de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens. Onze bevindingen, voortvloeiend uit de interimcontrole, zijn vastgelegd in de management- en boardletter van 8 december 2020 voor Werkorganisatie Druten Wijchen.

Uit onze interimcontrole blijkt dat Werkorganisatie Druten Wijchen en de gemeente haar zaken beheersmatig goed op orde heeft, voor zover wij dat beoordelen in het licht van de jaarrekeningcontrole. Ons beeld is dat de administratieve organisatie en interne beheersing (de controles binnen de processen, gecombineerd met de verbijzonderde interne controles) van de gemeente Druten voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

De organisatie heeft verbeteringen hoog op de agenda staan en pakt snel en effectief onze bevindingen op. Daarmee wordt op een strak georganiseerde en effectieve wijze gebouwd aan een robuuste en toekomstbestendige organisatie. Wij constateren dat in het boekjaar 2020 hard is gewerkt aan het verder verbeteren en optimaliseren van de kwaliteit van de operationele bedrijfsvoeringsprocessen binnen uw organisatie. Ondanks de beperkingen van Covid-19 en de lockdown heeft de organisatie toch mooie stappen daarin kunnen zetten. Voor onze specifieke bevindingen en overige aanbevelingen (verbeterpunten) verwijzen wij u naar de genoemde boardletter d.d. 8 december 2020.

7.2 Tabel ontwikkeling in de processen

Onderstaande tabel is ontleend aan de managementletter 2020 van Werkorganisatie Druten Wijchen en geeft een goed beeld van de positieve ontwikkeling in de interne beheersing in de jaren 2018 tot en met 2020.

Bedrijfsvoeringsproces	Onvoldoende	Voldoende	Goed
Planning & Control			
Interne controle			
Financial reporting			
Inkopen & Aanbesteden			
Betalingsverkeer | Treasury			
Personeel			
Sociaal domein			
Uitkeringen			
Subsidieverstrekking			
Vergunningen en leges			
Verhuren en pachten			

7.3 Opvolging bevindingen managementletter	Tussen het moment van het uitbrengen van de management letter (8 december 2020) en de controle van de jaarrekening (maart - mei 2021) is er veel gebeurd. Wij hebben geconstateerd dat intern hard wordt gewerkt om de kwaliteit van de interne operationele processen te verhogen en de aanbevelingen vanuit de managementletter goed worden opgevolgd. Door de lock-down (vanwege het Corona virus) van de afgelopen maanden, zijn nog niet alle aanbevelingen opgevolgd. De bevindingen die wat meer tijd kosten staan op de planning van het tweede deel van het jaar 2021.
7.4 Betrouwbaar-heid en continuï-teit van de automatiserings-omgeving	Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen, die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Op grond van artikel 393 lid 4, Titel 9 Boek 2 BW rapporteren wij onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de controle van de jaarrekening niet specifiek is gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Wij zijn van mening dat voldoende maatregelen zijn getroffen om de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en informatievoorziening te waarborgen.

8. Rechtmatigheid

8. Rechtmatigheid

8.1 Begrotings-rechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet. Deze normen dient de gemeenteraad zelf nader in te vullen en te concretiseren. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat het college belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan de gemeenteraad, zodat de gemeenteraad hierover tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat het college inbreuk maakt op het budgetrecht van de gemeenteraad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Een overschrijding van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft door de accountant niet in alle gevallen te worden meegewogen in zijn oordeel. In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat de accountant deze kostenoverschrijdingen niet betrekt bij de beslissing of hij al dan niet een goedkeurend rechtmatigheidsoordeel kan afgeven.

Essentieel is dat de raad nadere regels kan stellen wanneer:
1. Kostenoverschrijdingen zijn gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten
2. Kostenoverschrijdingen passen binnen het beleid of
3. Kostenoverschrijdingen bij open einde regelingen.

Daarnaast moet de accountant deze kostenoverschrijdingen – waarvan het college in de jaarrekening moet aangeven dat de raad deze nog dient te autoriseren – in het verslag van bevindingen aan de orde stellen. Extra lasten die zijn gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij de raad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid kijkt de accountant naar de lastenoverschrijdingen per programma die de rapportagetolerantie overschrijden. Op één programma is een begrotingsoverschrijding op de lasten geconstateerd, welke de rapportagetolerantie overschrijdt. Deze is in de tabel hierna opgenomen:

Lastenoverschrijding programma	Begrotingsafwijking	Onrechtmatig, telt niet mee in oordeel	Onrechtmatig telt wel mee in oordeel
Programma 8 – Wonen en bouwen	€ 192.000		€ 192.000

	De overschrijdingen zijn goed herkenbaar in de jaarrekening opgenomen (vermeld in paragraaf 3.3.4 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsonrechtmatigheid). De overschrijdingen zijn hieronder toegelicht en zijn op basis van de uitgangspunten in de kadernota rechtmatigheid meegenomen in het eindoordeel inzake de rechtmatigheid. Programma 8 – Wonen en bouwen De overschrijding op Wonen en bouwen wordt veroorzaakt door meerdere oorzaken, waaronder projecturen die niet aan de grondexploitaties toegerekend konden worden en extra kosten voor overhead op de bouwgrondexploitaties. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht op het programma. Deze overschrijding telt mee voor ons oordeel. Conclusie: De begrotingsoverschrijdingen zijn getoetst aan de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. De begrotingsoverschrijdingen ten aanzien van programma 8 zijn niet tijdig in een begrotingswijziging geformaliseerd en kunnen niet worden gecompenseerd met extra inkomsten. Deze overschrijdingen tellen derhalve mee bij de bepaling van de strekking van ons rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening 2020.
8.2 Naleving Europese Aanbestedings-richtlijnen	In de jaarrekening controle hebben we conform het normenkader ook werkzaamheden uitgevoerd voor Europese Aanbestedingsplicht. Overeenkomstig de kadernota rechtmatigheid 2018 hebben wij dit getoetst bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden. Voor het boekjaar 2020 is op basis van een analyse geen sprake van ten onrechte niet Europees aanbesteden. Wij willen u graag complementeren voor de interne beheersing ten aanzien van de contracten die in aanmerking komen voor de Europese aanbesteding. Deze strakke interne beheersing heeft, in tegenstelling tot veel vergelijkbare gemeenten, geleid dat er door ons geen opmerking hoeft te worden gemaakt voor dit onderwerp.
8.3 Schatkist-bankieren	Op 15 december 2013 is de wet verplicht schatkistbankieren van kracht geworden. Vanaf dat moment zijn alle decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in de vorm van een openbaar lichaam) verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. De hoogte van het drempelbedrag is afhankelijk van de financiële omvang van een decentrale overheid, afgemeten aan de omvang van de begroting (dezelfde maatstaf die ook wordt gebruikt voor de berekening van de kasgeldlimiet). De drempel is nu gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. De drempel is nooit lager dan € 250.000, wat betekent dat een decentrale overheid altijd gemiddeld € 250.000 buiten de schatkist mag houden. In de tabel op de volgende pagina is aangegeven welke bedragen gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist zijn gehouden. Per 31 december 2020 stond een bedrag van circa € - op de rekening bij de schatkist.

Drempelbedrag schatkistbankieren	2020
Lasten (primitieve) begroting 2020 (inclusief dotaties aan reserves)	€ 45.154.000
Maximaal toegestaan drempelbedrag (0,75%)	€ 338.655
Gemiddeld saldo buiten schatkist gehouden 1e kwartaal	€ -152.000
Gemiddeld saldo buiten schatkist gehouden 2e kwartaal	€ 252.000
Gemiddeld saldo buiten schatkist gehouden 3e kwartaal	€ -211.000
Gemiddeld saldo buiten schatkist gehouden 4e kwartaal	€ -546.000

In de jaarrekening is de uitvoering van het schatkistbankieren conform art 52c van het BBV verantwoord. Het bedrag dat gemiddeld over een kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden (drempelbedrag) bedraagt voor 2020 (afgerond) € 339.000. In 2020 is deze drempel niet overschreden.

8.5 Overschrijding kasgeldlimiet

De wet Financiering decentrale overheden (Fido), Regeling schatkistbankieren decentrale overheden, Uitvoeringsregel Financiering decentrale overheden (Ufdo) en de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) bevatten regels die de risico's voor gemeenten moeten beperken bij lenen en beleggingen. De overtredingen van deze wet- en regelgeving leiden tot onrechtmatigheden.

Ultimo boekjaar 2020 heeft de gemeente Druten de kasgeldlimiet van € 3.838.000 (maximaal toegestaan is 8,5% van de – primitieve - jaarbegroting) niet overschreden.

8.6 Rechtmatig-heidsverklaring vanaf 2021

Over de jaarrekening 2021 van gemeenten zal – zoals het er nu naar uitziet – door het College van Burgemeester en Wethouders een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening moeten worden opgenomen. Het huidige BBV, het BADO en overige notities worden hierop in de komende tijd aangepast. De accountant zal zijn/haar oordeel geven over de getrouwheid van de jaarrekening waar de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel van uitmaakt. Er komt geen apart rechtmatigheidsoordeel meer in de controleverklaring. Voor nadere details verwijzen wij naar de BADO notitie Rechtmatigheidsverantwoording.

Inmiddels is er een standaardtekst voor deze verantwoording ontwikkeld. Hierin geeft het college aan dat er zich geen rechtmatigheidsfouten (alleen de 3 criteria: begroting, voorwaarden en M&O) in de financiële handelingen gedurende het kalenderjaar hebben voorgedaan boven een gestelde verantwoordingsgrens. De keuze van de hoogte van deze grens – de verantwoordingsgrens – wordt aan de Raad overgelaten en is maximaal 3% van de totale lasten inclusief de toevoegingen aan reserves.

	Dit geldt voor fouten én onduidelijkheden. Als deze zich boven de grens bevinden dan is het vereist aan te geven welke afwijkingen het betreft. Van het college wordt tevens verwacht dat er in de paragraaf bedrijfsvoering een toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording wordt gegeven en welke acties zij neemt om dergelijke afwijkingen in de toekomst te voorkomen. Om deze verplichting te kunnen invoeren moet onder andere de Gemeentewet, het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO), de Kadernota rechtmatigheid nog worden aangepast. Uitgaande van de invoering met terugwerkende kracht per 1 januari 2021, betekent dit dat de gemeente hier nu al mee bezig zal moeten zijn. De wijziging in de verantwoordelijkheden ten aanzien van rechtmatigheid betekent dat het college van Burgemeesters en Wethouders van de gemeente Druten zelfstandig een controlesystematiek moet inrichten, deze moet laten uitvoeren en over de uitkomsten moet rapporteren middels een rechtmatigheids-verantwoording. Binnen de gemeente Druten is reeds gesproken over de opzet / aanscherping een intern controleplan. Wij adviseren om dit het komende jaar verder vorm te geven en deze interne controlewerkzaamheden uit te breiden, zodat het College in staat is om tijdig een dergelijke verklaring te kunnen afgeven.

9. Impact Covid-19 op de jaarrekening 2020

9. Impact Covid-19 op de jaarrekening

9.1 Covid-19 - Algemeen	In maart 2020 is het Covid-19 virus uitgebroken en na een jaar is nog geen sprake van volledig herstel. Maatschappelijk en economisch heeft dit grote gevolgen en veel organisaties worden financieel geraakt. Ook voor de gemeente Druten brengt dit onzekerheden met zich mee. Enerzijds worden de contouren van de economische en maatschappelijke impact van het virus steeds duidelijker, anderzijds is nog steeds sprake van (economische) beperkingen en heeft dit mogelijk ook impact op de door de gemeente te realiseren doelstellingen. In 2020 heeft de gemeente meerdere tussentijdse analyses uitgevoerd van de impact van Covid-19. De uitkomst laat zien dat de financiële impact vooralsnog beperkt is en extra lasten worden bekostigd vanuit extra bijdragen vanuit het Rijk. Vooralsnog ondervindt de gemeente, in financieel opzicht, geen grote hinder van de Corona-pandemie. Het college is zich wel bewust van de nog grotere noodzaak tot het voortdurend monitoren van de risico's, lasten en met name de realisatie van de doelstellingen. Het college schat op basis van de uitgevoerde analyses het doorvoeren van een duurzame waardevermindering op de activa van de gemeente niet van toepassing. De in de jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op een positieve continuïteitsveronderstelling. Hoewel de toekomstige financiële impact van de uitbraak van Covid-19 ten tijde van het opmaken van deze jaarrekening niet duidelijk is, is het college van mening dat op basis van de thans beschikbare informatie, de inmiddels genomen maatregelen en de huidige liquiditeitspositie, dat de bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerde continuïteitsveronderstelling niet materieel wordt beïnvloed.
9.2 Verwerking in de jaarrekening	De commissie BADO heeft op 26 februari 2021 de 'Notitie effecten en risico's voor decentrale overheden vertaald naar de jaarrekening 2020' uitgebracht. In deze notitie zijn richtlijnen, voorstellen en aandachtspunten opgenomen ten aanzien van de verantwoording van de impact van Covid-19 in de jaarrekening. In de notitie is in hoofdstuk 4.3 opgenomen dat de organisatie de mogelijkheid wordt geboden om een onverplichte paragraaf in de jaarrekening op te nemen. De gemeente Druten heeft ervoor gekozen om geen separate paragraaf Covid-19 op te nemen in de jaarrekening. In de jaarrekening 2020 van Druten is op diverse onderdelen een toelichting opgenomen op de impact van Covid-19. Wij concluderen dat de huidige wijze van toelichten voldoet aan de vereisten zoals voorgeschreven door de commissie BBV en de BADO notitie.

10.Overige bevindingen jaarrekeningcontrole 2020

10. Overige bevindingen jaarrekeningcontrole 2020

10.1 Wijziging in verslaggevings-voorschriften en overige wet- en regelgeving	In de jaarrekening 2020 zijn geen stelsel- of schattingswijzigingen verwerkt. De organisatie heeft de jaarrekening opgesteld conform de bepalingen in het BBV en overige relevante wet- en regelgeving als de Wet Normering Topinkomens (WNT).
10.2 Bevestiging van de directie	Wij hebben van het college een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.
10.3 Beperking in reikwijdte van de controle	Er zijn geen meningsverschillen met het management noch de directie geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers en de directie van uw organisatie de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.
10.4 Wet Normering Topinkomens (WNT)	De Wet Normering Topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen. Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd, beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging van € 201.000 niet te boven gaan. Daarnaast dient u het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000. Uit de werkzaamheden blijkt dat in 2020 voor de topfunctionarissen (gemeentesecretaris en griffier) en overige medewerkers geen sprake van een overschrijding van de grensbedragen en dat de WNT juist is verantwoord in de jaarstukken.

	Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.
10.5 Single Information Single Audit (SiSa-Bijlage)	De procedure die uw gemeente moet naleven bij de aanlevering van de bestanden aan het CBS is niet wezenlijk gewijzigd. Uw gemeente dient in een vast, voorgeschreven stramien een negental documenten aan het CBS te leveren. In 2020 zijn een aantal nieuwe SiSa regelingen opgenomen in de SiSa verantwoording. De SiSa-bijlage die opgenomen is in de jaarrekening, is opgesteld door de gemeente Druten. Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2020. Hierbij stellen wij de juistheid van de gegevens in de SiSa-bijlage vast. Wij willen benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een ‘0’ is ingevuld, zijn wij bij uw organisatie nagegaan of deze terecht is ingevuld. Medewerkers van uw gemeente hebben dit aan ons bevestigd. In het kader van de totstandkoming van de SiSa-bijlage merken wij nog het volgende op. Bij de meest recente review van de Audit Dienst Rijk (ADR) van de accountantscontrole van de SiSa-bijlagen 2020 (de zogenaamde single review) hebben wij gemerkt dat deze dienst (zeer)kritisch is op de kwaliteit van de aangeleverde SiSa-bijlagen door de gemeenten en de hierop uitgevoerde accountantscontroles. Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzeker- heden van de specifieke uitkeringen die in 2020 in het kader van SiSa zijn verantwoord. Wij doen dit met een tabel, die wij ook opnemen als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke, financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Nr.	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in Euro's	Toelichting fout/onzekerheid
FIN B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	n.v.t.	€ -	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
BZK C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik	n.v.t.	€ -	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	n.v.t.	€ -	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
IenW E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	n.v.t.	€ -	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020	n.v.t.	€ -	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020	n.v.t.	€ -	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020	Onderhanden		

VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	n.v.t.	€ -	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
VWS H8	Specifieke uitkering voor lokale Sportakkoorden (Regeling Sportakkoord)	n.v.t.	€ -	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid	Goedkeurend

10.6 Tozo	Uw gemeente heeft de uitvoering van de Tozo geheel zelfstandig uitgevoerd. De invoering van de Tozo regeling heeft dit jaar voor zowel uw organisatie als voor ons tot uitgebreide ‘nieuwe’ werkzaamheden geleid. De gemeente heeft de toekenning op aanvragen gebaseerd op informatie die de aanvragers hebben aangeleverd. De controle of aanvragers met recht aanspraak maakten op een uitkering cq. lening heeft vaak achteraf plaatsgevonden. Daarmee werd in sommige gevallen achteraf geconstateerd dat niet werd voldaan aan de eisen. In de afgelopen maanden zijn diverse (nieuwe) administratieve en controle eisen opgelegd die door de gemeente moeten worden nageleefd en door ons moeten worden getoetst. Uw gemeente heeft een M&O beleid specifiek voor de Tozo regeling moeten opstellen, daarbij mocht u in basis het bestaande M&O beleid als uitgangspunt hanteren. De gemeente Druten heeft dit beleid na moeten leven. Daarin wordt invulling gegeven aan de controles die de gemeente uitvoert op de Tozo aanvragen / toekenningen om vast te stellen dat de aanvragers met recht aanspraak maken op de uitkering cq. lening. De gemeente dient in haar controles te toetsen op alle rechtmatigheidseisen die voor de Tozo zijn bepaald. De gemeente heeft een controleprotocol opgesteld en voert diverse controles uit ten aanzien van de naleving van rechtmatigheidseisen. Dit wordt ook uitgevoerd wanneer zij twijfelt aan de rechtmatigheid van een aanvraag.

	Als accountant van de gemeente Druten dienen wij vast te stellen dat de organisatie inderdaad uw specifieke M&O beleid voor de Tozo heeft gebruikt en dat de controles conform dat beleid zijn uitgevoerd. De wetgever heeft zich gerealiseerd dat de gemeente Druten niet in staat is om alle controles op de aanvragen / toekenningen in 2020 uit te voeren voor het afronden van de jaarrekeningcontrole. Daarom zullen ook nog na het afronden van de jaarrekening 2020 afwijkingen worden geconstateerd. Afspraak is dat die afwijkingen zullen worden betrokken in de rechtmatigheidscontrole van 2021, ook al hebben ze betrekking op 2020.
10.7 Tozo bedrijfskapitaal	In de door de Nederlandse overheid gestelde voorwaarden is voor het bedrijfskapitaal vanaf Tozo-2 een aanvulling opgenomen dat de gemeente moet vaststellen dat geen sprake is van surseance van betaling of faillissement. In (de controles in) het aanvraagproces is dit niet voldoende gewaarborgd door de gemeente. Achteraf heeft de gemeente een herstelactie gedaan voor alle aanvragen bedrijfskapitaal voor Tozo-2 en Tozo-3 en is vastgesteld dat voor alle aanvragers geen sprake is van onrechtmatigheden. Derhalve heeft deze constatering ook geen impact op de foutevaluatie. Wij adviseren de gemeente het aanvraagproces hierop aan te passen.
10.7 Fraude als onderdeel van de accountants-controle	In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Hoewel wij een kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, willen wij opmerken dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht. Wij hebben een fraudediscussie gevoerd binnen het controleteam en met de ambtelijke organisatie van de gemeente Druten. Tijdens dit overleg is gesproken of het management aanwijzingen en of vermoedens heeft gehad voor de mogelijke aanwezigheid materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of de werknemers zijn betrokken die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing, of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn voor de jaarrekening. Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die erop gericht waren om het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht. Conclusie: Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2020 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

10.8 Notie lokale heffingen	Recent heeft de commissie BBV een nieuwe notitie Lokale heffingen uitgebracht. In deze de door de Commissie BBV opgestelde Notitie Lokale heffingen wordt een overzicht gegeven van alle relevante aspecten van lokale heffingen en bijbehorende voorzieningen en reserves met betrekking tot vraagstukken van begroting en verantwoording voor gemeenten. Wij attenderen u op deze notitie en de mogelijke impact en mogelijkheden voor de gemeente Druten. Daarbij is het ook van belang dat tijdig met Munitax afstemming wordt gezocht over eventuele aanpassingen die de gemeente moet doorvoeren in de wijze van heffing en in de verordeningen naar aanleiding van deze notitie.

Bijlagen

Bijlage A – Niet-gecorrigeerde controleverschillen en / of onzekerheden

Toleranties t.b.v. foutenevaluatie (getrouwheid en rechtmatigheid)	**Fouten**	**Onzekerheden**
Goedkeuringstolerantie (respectievelijk 1% en 3% van de totale lasten)	€ 513.000	€ 1.539.000
Rapporteringtolerantie fouten en onzekerheden (grens waarboven gerapporteerd wordt aan de Raad)	€ 25.000	€ 25.000

Foutenevaluatie	**Fouten**		**Onzekerheden**	
Aard van de fouten en onzekerheden	Getrouwheid	Rechtmatigheid	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Onzekerheden prestatielevering Jeugdwet	n.v.t.	n.v.t.	€ 93.400	€ 93.400
Begrotingsoverschrijding lasten	n.v.t.	€ 192.000	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	**€ -**	**€ 192.000**	**€ 93.400**	**€ 93.400**

Bevestiging college

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college bevestigt dat geen sprake is van niet- gecorrigeerde fouten die, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening materieel (kunnen) zijn.

Conclusie

De uitgevoerde werkzaamheden met betrekking tot de jaarrekening 2020 zijn afgerond en wij zijn voornemens om een goedkeurend oordeel te geven omtrent zowel getrouwheid als rechtmatigheid.

Bijlage B – Onafhankelijkheidsbevestiging en overige dienstverlening

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met de Nederlandse Corporate Governance Code dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Druten in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Astrium beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersings-maatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Astrium.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.

- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Astrium wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een audit commissie of algemeen bestuur, overwegen wij ook een van deze beide instanties te raadplegen.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Astrium, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.